

[Indenrigsministeren]

Det er jo ikke bare en diskussion om penge, det er jo også en diskussion om arbejdspladser. Her er der tale om 10.000 arbejdspladser mere, og det kan da ikke være noget, som slet ikke gør indtryk på SF. Derfor var den oplysning, jeg kom med i den forbindelse, i virkeligheden et meget positivt træk ved det, som er hovedoverskriften for hele regeringens politik, nemlig at få sat flere i arbejde. Derfor er det vigtigt, at man også hæfter sig ved det i denne forbindelse.

Hr. Poul Nødgaard efterlyste nogle lidt lettere gennemskuelige pjecer – forstod jeg det var – om udligningssystemer. Om det kan gøres meget lettilgængeligt, vil jeg godt sætte et spørgsmålstejn ved, men jeg vil godt medgive, at der er behov for nogle mere gennemskuelige oplysninger om, hvordan hele det aftalenet, der har med den kommunale økonomi at gøre, er skruet sammen, og jeg vil godt give tilsagn om at undersøge, om der kunne laves noget, der var lidt mere folkeligt forståeligt og dermed også lidt lettere tilgængeligt end det, der eksisterer i forvejen.

Jeg vil godt takke ordførerne for en, synes jeg, konstruktiv debat, som vi vil have i baghovedet, når forhandlingerne på dette felt skal afsluttes.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 32 af Klaus Hækkerup (S), Sonja Albrink (CD), Vibeke Grønbæk (RV) og Glønborg (KRF) (se foran)

vedtoges med 61 stemmer (S, CD, RV og KRF) mod 43 (KF, V og FP); 9 (SF) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 31 af Pernille Frahm (SF) (se foran).

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 33 af Karen Højte Jensen (KF), Erik Larsen (V) og Poul Nødgaard (FP) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 253:

Forslag til lov om afholdelse af vejledende folkeafstemning om Danmarks udlændingepolitik.
Af Pia Kjærsgaard (FP) m.fl.
(Fremsat 25/3 93).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg anmoder igen om, at samtaler føres uden for salen.

*Forhandling***Indenrigsministeren (Birte Weiss):**

Jeg beklager, at jeg må ulejlige Folketinget med det miserable organ, som jeg er i besiddelse af i dag, i endnu en sag. Til gengæld vil det kunne gøres ganske kort, for der er jo tale om en velkendt tankegang i Fremskridtspartiet, som vi tidligere har taget afstand fra i de nuværende regeringspartier, og det forholder sig sådan, at når man ser det forslag, der foreligger, må man konstatere, når man går det igennem punkt for punkt, at det alt sammen er spørgsmål, som det ikke er muligt at besvare med enten et ja eller et nej.

Dermed har man i virkeligheden også demonstreret, at det ikke er muligt at afholde folkeafstemninger om så komplicerede spørgsmål, som der her er tale om, for det ville inddrage en lang række mellemregninger og en lang række andre faktorer end dem, der umiddelbart kan besvares med et ja eller et nej. Det kan jeg godt komme med flere eksempler på, men jeg tror, at jeg vil afstå fra det i denne omgang og eventuelt vende tilbage til det i næste runde.

Derfor vil mit indlæg her i første omgang gå ud på en afvisning af forslaget, hvilket jo også er en tilkendegivelse af, at Danmark er bundet af en række internationale forpligtelser på dette område, og at vi derfor i praksis, hvis man skulle forsøge at besvare disse spørgsmål med enten et ja eller et nej, ville komme til at undsige hele det net af internationale aftaler, som vi har indgået på dette felt.

Jeg vil til slut føje til, at vi til gengæld i regeringen er meget interesserede i en bred offentlig debat om emner af denne karakter. Jeg tror,

[Indenrigsministeren]

det er vigtigt, at vi diskuterer udlændingspørgsmålene præcis lige så åbent, som vi diskuterer alle andre politiske problemer, og at svarene gives med præcis den samme nuancerighed som den, vi både kræver af os selv og af hinanden, når vi diskuterer andre politiske emner. Og det er den nuancerighed, som Fremskridtspartiet i sit oplæg forsøger at afskære.

Poul Erik Dyrlund (S):

I folketingssamlingen 1991-92, altså forud for folkeafstemningen den 2. juni, behandlede Folketinget det samme forslag – med det resultat, at kun Fremskridtspartiets medlemmer af Folketinget stemte for forslaget; alle andre var imod forslaget. Nu er vi så i gang igen. Hvordan forslaget vil blive modtaget denne gang, vil denne førstebehandling afsløre.

I Socialdemokratiet er vi af den opfattelse, at der ikke er sket noget siden den 26. februar 1992, hvor vi sidst behandlede et sådant forslag. Der er ikke sket noget, der kan få Socialdemokratiet til at ændre sin stilling til forslaget. Vi er imod forslaget; det var vi også dengang. Vi har tidligere fremført en række argumenter for, hvorfor vi er imod. Så det vil jeg ikke trætte Folketinget med. Jeg vil begrænse mig til at erklære mig enig i de synspunkter, som indenrigsministeren for et øjeblik siden fremførte vedrørende forslaget. Dem føler vi os i Socialdemokratiet dækket godt ind af.

Helge Adam Møller (KF):

Det Konservative Folkeparti er enig med de medlemmer af Folketinget og den del af befolkningen, som finder, at der er behov for ændringer og stramninger i den danske udlændingepolitik. Men de ændringer og stramninger får vi jo kun gennemført, hvis der kan skaffes et flertal for dem i Folketinget – enten før eller efter et kommende valg.

Vi mener ikke, at en folkeafstemning om Danmarks udlændingepolitik er et egnet eller hensigtsmæssigt instrument til at få gennemført den nødvendige lovændring og til at sikre den nødvendige sammenhæng i den meget komplicerede udlændingelovgivning.

De seks temaer, som Fremskridtspartiet foreslår at der afholdes folkeafstemning om, omhandler jo kun en del af den samlede udlændingepolitik, og spørgsmålet må naturligvis

være – hvis en folkeafstemning gennemføres og et resultat opnås – om man så ikke står tilbage med et resultat, som ikke kan bruges til noget i Folketinget.

Det, at det ikke kan bruges til noget, hænger sammen med, at et folkeflertal ved en afstemning meget vel kan vejlede Folketinget om, at betingelserne for eksempelvis opnåelse af dansk indfødsret bør skærpes – det er et af de seks temaer – men at det naturlige spørgsmål fra Folketinget så må blive: *Hvordan* skal betingelserne skærpes? Og her er der jo utallige muligheder, ja i snesevis af forskellige måder, hvorpå man kan skærpe disse krav. Men alt dette giver folkeafstemningen jo ikke noget som helst svar på; man kan kun svare ja eller nej til, om de skal skærpes.

I øjeblikket er det sådan, at en udlænding, der er straffet med fængsel i f.eks. en måned, ikke har mulighed for at blive dansk statsborger før tidligst 5 år efter, at han eller hun har begået lovovertrædelsen. Folketinget kunne så sige: Denne frist hæver vi nu til 5½ år. Dermed har man opfyldt det, som folkeafstemningen gav anledning til: Man har skærpet reglerne. Men den skærpelse synes vi konservative slet ikke er vidtgående nok, og det tror jeg for øvrigt heller ikke forslagsstillerne gør. Og vi vil altså stadig væk være i den situation, at det er et flertal i Folketinget, der skal vedtage, hvordan reglerne skal være på området.

Nøjagtig de samme betænkeligheder og usikkerhedsmomenter viser sig ved afstemningstemaet: Udlændinges retskrav på familiesammenføringer. Ifølge forslaget skal det lægges ud til afstemning, om retskravet skal begrænses eller ej. Det Konservative Folkeparti mener klart, at det skal begrænses. Men igen må vi konstatere, at denne begrænsning kan ske på tyve, tredive eller måske fyrre forskellige måder, og en eventuel folkeafstemning vil altså på ingen måde give anvisning på, hvilken af de mange forskellige måder der bør vedtages.

Så er vi fremme ved problemets kerne, nemlig spørgsmålet, om den danske udlændingepolitik og udlændingelovgivning i det hele taget er et område, som er egnet til at afholde folkeafstemning om. Det er det efter min opfattelse ikke. Udlændingelovgivningen er kompliceret og har utrolig mange nuancer, mange facetter, og jeg mener ikke, det kan være an-

[Helge Adam Møller]

derledes i den internationale verden, vi lever i i dag. Derfor er det den konservative folketingsgruppes grundlæggende og principielle opfattelse, at udlændingelovgivningen ikke skal gøres til genstand for en folkeafstemning.

Det betyder bestemt ikke, at der ikke er behov for ændringer og stramninger i Danmarks udlændingepolitik; det er der. Lad mig i stikordsform bare nævne nogle få af de ændringer, vi ønsker: Vi vil have skærpet betingelserne for at få dansk indfødsret. Vi ønsker, at der stilles skærpede krav med hensyn til opnåelse af familiesammenføring. Vi ønsker de facto-flygtningenes retskrav på asyl i Danmark afskaffet. Vi ønsker ikke, at det offentlige skal betale for, at udenlandske børn skal lære deres oprindelige sprog; det er forældrenes opgave. Her i Danmark skal børnene lære at tale dansk; det andet må være en privatsag. Vi ønsker visumkrav indført for alle dele af eks-Jugoslavien. Vi ønsker langt flere flygtninge hjulpet i deres nærområde, frem for at vi hjælper dem med langt større omkostninger her i Danmark. Og vi ønsker en langt mere aktiv indsats i EF for at samordne den europæiske udlændingepolitik.

Som det fremgår, er den konservative holdning til dansk udlændingepolitik klar. Vi ved, hvad vi vil, og vi arbejder for at få flest muligt af disse synspunkter igennem.

Til slut vil jeg sige, at hvis vælgerne ønsker, at dansk udlændingepolitik skal ændres og strammes – og det tror jeg de gør; det behøver jeg ikke nogen folkeafstemning for at konstatere – så må de bruge det repræsentative demokrati. Det vil sige, at de ved næste folketingsvalg må stemme på politikere og partier, som har holdninger og synspunkter, som er i overensstemmelse med deres egne på dette område. Den konservative holdning skal der ikke være tvivl om hverken i dag eller ved et kommende valg: Vi ønsker en strammere dansk udlændingelovgivning.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Venstre er, som sidste gang dette forslag – eller i hvert fald et, der lignede meget – blev fremsat, imod. Vi finder, at en folkeafstemning med så forenklede temaer er i strid med princippet om det repræsentative demokrati eller i bedste fald ikke kan bruges til noget som helst.

Hvad forestiller forslagsstillerne sig egentlig at en sådan folkeafstemning kan bruges til?

Lad mig fremhæve et par eksempler:

Hvad nu hvis befolkningen siger ja til, at betingelserne for dansk indfødsret skal skærpes? Hvad kan det så bruges til? Hvis Folketinget f.eks. efter en sådan folkeafstemning vedtager, at der skal gå et år mere efter begåede forbrydelser, før man kan erhverve statsborgerskab, så er sagen jo i orden, så har man fulgt folkeafstemningens resultat. Er det tilstrækkeligt for Fremskridtspartiet?

I Venstre har vi forsøgt at få et bredt samarbejde i Indfødsretsudvalget om at skærpe reglerne i forbindelse med begået kriminalitet. Jeg kan oplyse, at når det drejer sig om narkoforbrydelser, er praksis rent faktisk netop blevet skærpet. Men det er så sandelig ikke Fremskridtspartiets skyld; Fremskridtspartiet gør jo intet for at få ændret praksis. Desværre er det i Indfødsretsudvalget slet ikke muligt i øjeblikket at få nogen form for dialog endsige samarbejde om noget som helst. Det skulle Fremskridtspartiets leder måske betænke.

»Bør udlændinges retskrav om familiesammenføring her i landet begrænses?«, skal der stå på stemmesedlen. Hvad så hvis befolkningen siger nej? Skal Folketinget så være afskåret fra at stramme reglerne? Og hvad hvis vælgerne siger ja? Er det så tilstrækkeligt at hæve f.eks. aldersgrænsen for familiesammenførte forældre? Så har vi jo fulgt folkeafstemningen! Den stramning er i hvert fald ikke tilstrækkelig for Venstre.

At Fremskridtspartiet, når det gælder familiesammenføring, overhovedet ikke skelner mellem flygtninge og indvandrere viser til fulde, at Fremskridtspartiet slet ikke selv tror på, at dette forslag kan komme igennem. Jeg tror egentlig slet ikke, at man alvorligt ønsker at få strammet familiesammenføringsreglerne. Nej, Fremskridtspartiet ønsker at stå ude på højrefløjen og skræppe op. Det er jo noget nær Fremskridtspartiets eneste funktion hele tiden at sige nej.

I Venstre ønsker vi familiesammenføringsreglerne for indvandrere strammet betydeligt op, og vi arbejder fortsat for en folkelig debat om disse emner. Den folkelige debat er nemlig den eneste vej, hvis man ønsker ændringer: at oplyse, at samtale, at argumentere, at overbevise, så befolkningen ved næste folketingsvalg sammensætter Folketinget på en helt anden måde. Hvis befolkningen ønsker et skred i ud-

[Birthe Rønn Hornbech]

lændingepolitikken, er der kun én vej frem: Vælgerkorpset må sammensætte Folketinget helt anderledes ved næste folketingsvalg. Hvis dette skulle lykkes, er Venstre parat med masser af realistiske og gennemarbejdede ideer om ændringer i udlændingepolitikken, der også fortsat ville være i overensstemmelse med vore internationale forpligtelser.

Pernille Frahm (SF):

Jeg mener ikke, at det skal være afgørende for, om man skal afholde en folkeafstemning eller ej, om temaet er enkelt eller kompliceret. Det, der skal være afgørende, er, hvad det er, man skal stemme om. Og vi er i SF ikke tilhængere af, at man afholder folkeafstemninger om temaer, der i den grad afgør en isoleret befolkningsgruppes liv og fremtid.

I øvrigt er jeg ikke et sekund i tvivl om, at den danske befolkning vil være med til at løse de internationale problemer også på dette felt. De sidste opinionsundersøgelser, jeg har set, har vist, at der i den danske befolkning i hvert fald er et stort og massivt flertal for at tage positivt imod flygtninge fra det tidligere Jugoslavien. Så det er sådan set ikke af frygt for, hvad folk mener eller ikke mener, men alene fordi vi ikke mener, at den slags spørgsmål er egnede til en folkeafstemning.

Elisabeth Arnold (RV):

For nu efterhånden fjerde gang inden for de sidste fem år har Fremskridtspartiet fremsat forslag om afholdelse af en folkeafstemning om udlændingeloven. Jeg skal ikke trætte med citater fra tidligere radikale ordførere, men jeg er altså den tredje radikale ordfører, der må afvise forslaget om afholdelse af en folkeafstemning om Danmarks udlændingepolitik.

Forslagene er blevet fremsat i lidt forskellig udgave og er ikke særlig præcist eller logisk udformet. Fru Birthe Rønn Hornbech har helt tydeligt og klart påpeget, at det, der skulle stå på stemmesedlen, ikke er logisk.

Der er andre ting, som fru Birthe Rønn Hornbech ikke fremdrog, men som jeg vil fæstne mig ved, f.eks. punkt 4: »Bør Danmark modtage flere flygtninge, end vi er forpligtede til i henhold til internationale konventioner?« Danmark er ikke forpligtet til at modtage én eneste flygtning i henhold til internationale konventioner. Vi er forpligtede til at følge be-

stemte principper, når folk anmoder om asyl hos os. Hvis der ikke er nogen, som har krav på asyl, der søger om asyl hos os, så skal heller ingen have asyl. Så derfor er der ikke noget kvantitativt krav til Danmark ifølge internationale konventioner.

Nej, spørgsmålet burde gå på, om Danmark skal leve op til sine internationale forpligtelser eller ej. Det var det, spørgsmålet skulle gå på, og ikke om vi skal modtage flere eller færre i forhold til et krav, som ikke eksisterer. Derfor er det her mundsvejr eller reklamegøgl og ikke noget som helst, der har virkelig substans. Det Radikale Venstre må derfor afvise dette forslag.

Jeg vil dog ikke tilbageholde en vis undren over en af de tidligere ordførere, nemlig hr. Helge Adam Møller, der kom med et indlæg, som kun kan forbløffe, når man betænker, at Det Konservative Folkeparti har haft justitsministerposten i mange, mange år og i den tid også har haft mulighed for at indføre visumtvang fuldstændig administrativt uden at behøve at sikre sig opbakning i Folketinget.

Jeg vil gerne spørge den konservative ordfører: Hvorfor i alverden har Det Konservative Folkeparti ikke i den forbindelse brugt sine muligheder for at indføre visumtvang, når det har været helt muligt for partiet at gøre det?

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg tror ikke, det er nogen hemmelighed for fru Elisabeth Arnold og de øvrige, der er til stede her i salen, at den tanke og den idé om, at der burde indføres visumtvang for hele det tidligere Jugoslavien, havde den tidligere justitsminister, hr. Hans Engell. Han indkaldte partierne – alle 8 partier – til en drøftelse af dette spørgsmål, og det viste sig, at der var et flertal imod tanken.

Det er rigtigt, at regeringen imod et folketingsflertal kan bestemme, om der skal være visumtvang eller ej, men spørgsmålet er, om det er særlig klogt eller hensigtsmæssigt at gøre det på dette område. Det fandt den daværende regering ikke, og det tror jeg var en rigtig beslutning. Men vores holdning før regerings-skiftet var krystalklart på dette område, og det er den samme, som jeg har givet udtryk for i dag og igennem de sidste par måneder, og vi er meget overbeviste om, at det ender med den

[Helge Adam Møller]

løsning, som jo også det store flertal af alle øvrige EF-lande har valgt. Jeg tror kun, det er Portugal og Spanien – som ikke modtager én eneste flygtning, stort set, fra det tidligere Jugoslavien – der ikke har visumtvang.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg anerkender hr. Helge Adam Møllers beskrivelse af realitetssansen i Det Konservative Folkepartis folketingsgruppe vedrørende administrativ indførelse af visumpligt, men når der henvises til, hvad øvrige europæiske lande gør, må jeg minde hr. Helge Adam Møller om, at vi udmærket godt ved, at visumtvang er indført i nogle lande, men den overholdes ikke. Det betyder, at der trods dette kommer flygtninge fra de områder, som er pålagt visumtvang, til de pågældende lande; det er fuldstændig afhængigt af, hvordan de pågældende myndigheder overholder deres forpligtelser.

I Danmark har vi tradition for, at vi overholder de regler, vi udsteder centralt. Det er ikke alle lande, der har det sådan; derfor kan en sådan visumtvang være et fuldstændigt blålæs.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg mener ikke, at den beskrivelse, fru Elisabeth Arnold gav, er ganske dækkende, men det er nok også umuligt at gøre det på 2 minutter, da der er 12 forskellige EF-lande og de administreres forskelligt. Men det, der er det helt klare, er, at det store flertal af alle EF-lande har visumtvang. Vi har lige så klart og tydeligt sagt, at den visumtvang ønsker vi at kombinere med at yde en langt større indsats for danske penge i nærområdet, altså støtte, at der bliver bygget flere flygtningelejre i Kroatien, i Slovenien, i dele af Bosnien-Hercegovina, hvor der ikke er krig – og det er heldigvis den store del af området – og samtidig kombinere det med, at Danmark kunne tage en større del af de flygtninge, som har brug for hospitalsbehandling, eller som har været i koncentrationslejre.

Så man skal altså se visumtvangen sammen med et ønske om at bruge flere penge på stedet og derved kunne hjælpe måske 8 eller 10 gange så mange flygtninge for de samme penge, som vi i øjeblikket bruger i Danmark.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Inden debatten udvikler sig, skal jeg lige henlede opmærksomheden på, at lovforslaget handler om at afholde en vejledende folkeafstemning.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg skal begrænse mig, hr. formand, til et supplerende spørgsmål til hr. Helge Adam Møller.

Ja, så vil jeg bare konstatere, at den tidligere justitsminister ikke kom til Finansudvalget, ikke kom til Folketinget med store ønsker om at få bevilget ekstra penge til flygtningelejre i nærområderne, dér, hvor flygtningene er. Der kom ikke nogen forslag, for hvis det havde været tilfældet, havde der selvfølgelig også været flertal for dem i dette Folketing.

Glønborg (KRF):

Det er ikke længe siden, at vi på Fremskridtspartiets foranledning havde en principiel debat om folkeafstemninger.

I dag har vi så et eksempel, som bekræfter det, som mange af os sagde under den principielle debat, at det var meget, meget vanskeligt at udforme afstemningstemaerne sådan, at der blev virkelig fornuft i at afholde en sådan afstemning. Eksemplet her viser, at det er meget svært, og tidligere ordførere har rent konkret påvist svaghederne i de spørgsmål, der er opstillet. Så alene af disse tekniske grunde kunne man afvise lovforslaget.

Men fra Kristeligt Folkepartis side vil vi også gerne afvise lovforslaget ud fra hele den tankegang, som ligger i det. Det at finde nogle enkelte sider af et problemkompleks frem og lægge dem ud til en partiel afgørelse er meget farligt. Jeg tror på, at det repræsentative demokrati, sådan som vi har det i funktion her i Folketinget, er bedst egnet til at løse problemerne omkring dansk udlændingepolitik. Og alt i alt tror jeg, at den danske befolkning er rimelig tilfreds med den måde, som vi har løst disse problemer på.

Jeg ved godt, at der er meget, som man kan kritisere, og at der bliver rettet kritik imod både lovgiverne og administratorerne af loven. Men alt i alt er den danske befolkning indstillet på, at vi skal være menneskevenlige over for

[Glønborg]

dem, der er kommet i nød, og også indstillet på, at vi ikke skal have strengt lukkede grænser. Der skal være mulighed for, at nogen kan komme til os, men der skal også være et vist system i det. Og når man nu ønsker begge dele – en vis åbenhed og en vis regulering – erkender de allerfleste, at det er svært at få stillet paragrafferne rigtigt op og bruge dem retfærdigt i praksis i dagligdagen.

Jeg tror egentlig ikke, der er ret mange, som ville være glade for at skulle påtage sig den opgave, og derfor tror jeg egentlig til syvende og sidst, at man er ganske godt tilfreds med, at man har en minister, som har ansvaret for dette til daglig. Så har man en minister at skælde ud på, og det er såmænd nok en ganske god ordning. Jeg tror ikke, at en vedtagelse af Fremskridtspartiets forslag her ville gavne nogen som helst. Derimod er jeg helt overbevist om, at det ville være til ubodelig skade for rigtig mange, og derfor vil jeg klart afvise det.

Tom Behnke (FP):

Jeg skal på forslagsstillernes vegne takke for debatten.

Ministeren var i sit indlæg inde på, at det ikke er alle spørgsmål, der kan svares entydigt på. Det er jeg ikke helt enig i. Men jeg er til gengæld enig i, at man nok med hensyn til nogle af spørgsmålene kan være en anelse i tvivl om, hvilken konsekvens vi i Folketinget præcist skal drage af afstemningsresultatet.

Men jeg er til gengæld af den opfattelse, at afstemningens resultat kan være et stærkt signal om, hvad befolkningen ønsker. Hvis befolkningen ønsker, at der skal ske nogle stramninger, kan man – som flere ordførere har været inde på – diskutere, hvad det er for stramninger, man ønsker ude i befolkningen. Men det er dog trods alt et signal om, at der skal stramninger til, og at der ikke skal de slækkelser til, som vi har set på nogle punkter.

Jeg vil også sige til ministerens indlæg, at der jo ikke er noget til hinder for, at vi her mellem første- og andenbehandlingen og måske også mellem anden- og tredjebehandlingen i udvalget kan diskutere ordlyden af spørgsmålene. Det ville også være muligt for et flertal, hvis man ønsker en afstemning om dette tema, at lave den helt præcise og nøjagtige formulering af spørgsmålene.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke ministeren for, at ministeren her fra talerstolen gjorde opmærksom på, at man fra regeringens side var meget interesseret i, at vi får en stor og åben debat om dette her, og at vi virkelig får mulighed for at få gennemdiskuteret tingene. Det er jeg glad for. Vi har hørt før – også ved regeringens tiltrædelse – at det var en af målsætningerne. Det har jeg været glad for lige siden; jeg håber, at vi også får en sådan debat, og at regeringen lever op til sit løfte på dette område.

Men så sluttede ministeren alligevel af med at sige, at når man stiller spørgsmål på dette felt, vil man ofte få nogle meget nuancerede svar, og det er også nødvendigt, men når vi taler om folkeafstemning, kan det være ganske alvorligt svært at få nuancerne med. Af nemhedsgrunde og af tekniske grunde er vi nødt til at stille spørgsmålene på en sådan måde, at man skal svare enten ja eller nej.

Hr. Poul Erik Dyrhund var inde på, at siden Fremskridtspartiet sidst fremsatte et lignende forslag, er der ikke sket noget. Det er jeg bestemt ikke enig med hr. Poul Erik Dyrhund i. Og jeg ved ikke, hvad hr. Poul Erik Dyrhund præcis mener med, at der ikke er sket noget siden sidst – det er jo næsten et år siden – for for mig at se, hvis man ser ud i samfundet, er der sket meget. Vi har da fået betydelig flere udlændinge til landet, og verdenssituationen har ændret sig. Så jeg er ikke enig i, at situationen ikke har ændret sig, siden vi stillede et lignende forslag.

Så meget til hr. Poul Erik Dyrhund, som jo blot afviste lovforslaget.

Hr. Helge Adam Møller var i en lille krydsild med Det Radikale Venstres ordfører; det var jeg glad for, for vi ser jo gentagne gange, hvorledes de tidligere regeringspartier prøver at skrue sig op nu, hvor de ikke længere har regeringsansvaret, og prøver på at foregøgle, at de skulle have en helt anden holdning til tingene, end da de sad i regering. Men hr. Helge Adam Møller var dog inde på, at man var enig i, at der skulle ske en stramning, og det er jeg da glad for. Vi håber så, at vi i fremtiden ser, at Det Konservative Folkeparti stemmer for nogle af Fremskridtspartiets forslag, der netop går på stramninger. Det har vi ikke set til dato, til trods for at hr. Helge Adam Møller har stået her og agiteret for det.

[Tom Behnke]

Hr. Helge Adam Møller var også inde på, om resultatet af en sådan afstemning kan bruges til noget. Det har jeg svaret på, og ligeledes, at det jo er op til udvalget at formulere selve spørgsmålene og sørge for, at de får den korrekte ordlyd, hvis et flertal ønsker en sådan afstemning.

Fru Birthe Rønn Hornbech var inde på de samme spørgsmål, men beskyldte så Fremskridtspartiet for bare at være et parti, der står ude på højrefløjen og skræpper op. Jeg vil gerne sige specielt til fru Birthe Rønn Hornbech, at vi i Fremskridtspartiet har en tendens til og den vane, at det, vi lover vælgerne og befolkningen, når vi udtaler os i læserbreve, pressemeddelelser eller ude i forsamlingshusene, er det samme som det, vi står og taler for her fra talerstolen, og vi stemmer i overensstemmelse hermed. Og det er ganske modsat af, hvad Venstre foretager sig. Vi har jo adskillige eksempler på, at Venstre lover med den ene hånd, og når der skal stemmes i folketingsalen, stemmer man med den anden hånd, og så har man fuldstændig glemt, hvad det var, man lovede vælgerne.

Fru Pernille Frahm var imod, at vi overhovedet afholder en folkeafstemning om udlændingeloven. Det synes jeg er helt i orden. Så har man da meldt rent ud, at det vil man ikke være med til.

Fru Elisabeth Arnold var også inde på formuleringen, at den ikke var særlig logisk. Vi har forsøgt denne gang at justere spørgsmålene i forhold til, hvad der blev sagt af ordførerne sidste gang, og i det omfang lovforslaget ikke bliver vedtaget denne gang, vil vi igen prøve at justere det og lave en formulering, der så måske kan accepteres af de andre partier – hvis det altså ikke bare er en undskyldning for overhovedet ikke at ville være med til at have en afstemning.

Afslutningsvis var hr. Glønborg på talerstolen og talte mere principielt om i det hele taget at have folkeafstemninger om enkelte emner. Hr. Glønborg sagde, at man ved den principielle debat havde givet udtryk for, at der nemt kunne blive vanskeligheder med at formulere spørgsmålene præcist nok, og at netop dette forslag skulle være et flot eksempel på, at det ikke kan lade sig gøre. Se, det synes jeg er at tage munden lige vel fuld, for det er jo altså flertallet i Folketinget, der vedtager lovgivning

gen, og det er flertallet, der bestemmer, hvordan lovgivningen skal formuleres. Så hvis et flertal havde viljen til, at vi skulle have en afstemning om dette emne, kunne det også lade sig gøre, og så ville man også kunne finde en formulering, som alle andre partier mente var egnet.

Til sidst var hr. Glønborg inde på, at han mente, at det repræsentative demokrati måtte være godt nok. Til det er der bare at sige, at når man hvert fjerde år skal stemme ved et folketingsvalg, kan man for det første ikke på forhånd vide, hvad der vil ske de næste 4 år; det er de færreste mennesker, der ved det. For det andet er det ikke muligt at stemme på et parti eller for den sags skyld en politiker, der har 100 pct. samme overbevisning og holdning som én selv. Der vil altid være store spørgsmål, hvor man ikke nødvendigvis er enig med det parti, man har stemt på. Det kan f.eks. være om en Storebæltsbro, det kan være om udlændingepolitikken, det kan være på mange andre områder.

Derfor vil det være rimeligt, at man på sådanne store områder får mulighed for at høre befolkningen, og at befolkningen får mulighed for at fortælle politikerne, hvad de mener. For netop på dette område, udlændingeloven, har vi jo fornemmet – og det viser den ene statistik efter den anden også – at der er en markant forskel på, hvad befolkningen mener, og hvad Folketingets partier mener. Netop derfor fandt vi, at dette emne var særdeles velegnet til en folkeafstemning, for befolkningen er ganske enkelt ikke enig i, hvad et flertal herinde i Folketinget sidder og vedtager på udlændingekområdet.

Poul Erik Dyrland (S):

Jeg beder om ordet for at erklære mig enig med hr. Tom Behnke i, at der er sket meget i samfundet siden den 26. februar 1992. Vi har bl.a. fået en ny regering. Men det var nu ikke det, jeg sagde i min ordførertale, og jeg vil til-lade mig at citere, hvad jeg sagde før. Jeg sagde, at der ikke er sket noget siden den 26. februar 1992, hvor vi sidst behandlede et sådant forslag, der kan få Socialdemokratiet til at ændre vores stilling til forslaget.

Det er noget andet, hr. Tom Behnke!

Helge Adam Møller (KF):

[Helge Adam Møller]

Et par enkelte bemærkninger til hr. Tom Behnke, der siger, at han ikke kan lide, at Det Konservative Folkeparti foregøbler vælgerne og offentligheden, at vi har en helt anden holdning i dag, end da vi havde regeringsansvaret. Det har vi ikke, og jeg er også sikker på, at hr. Tom Behnke, hvis han tænker rigtigt efter, vil give mig ret i, at det havde vi ikke. Det er da rigtigt, at vi har stemt for den nuværende udlændingelov og den, der gjaldt før, og den, der gjaldt før igen. Men hvis vi nu bare går tilbage til den sidste ændring fra juni 1992, var det jo sådan, at den daværende justitsminister fremlagde et katalog over, en klar holdning til, hvad de daværende regeringspartier mente der burde ændres. Det havde vi en stor debat om her, en redegørelsesdebat i Folketinget, og det viste sig, at der var 2-3 af de forslag, som det var helt umuligt at få igennem i Folketinget. Så fremsatte ministeren et lovforslag, hvor han havde barberet de ting væk, der var helt uantagelige for det store flertal. Vi fik omkring 80 pct. eller måske 85 pct. af lovforslaget igennem, men der var stadig væk 3-4 punkter, som var god konservativ politik og Venstrepolitik, som vi ikke fik flertal for.

Det betyder da ikke, at vi ikke stadig væk går ind for det, der stod i det oprindelige oplæg; men det var der bare ikke flertal for. Og det er vel dér, vi adskiller os – i hvert fald på ét blandt andre områder – fra Fremskridtspartiet. For jeg har altid opfattet Fremskridtspartiet som – måske lidt firkantet sagt – et alt eller intet-parti. Og når man er det, får man normalt intet. Og dér er vores holdning altså en anden. Vi tror på det samarbejdende folkestyre, vi tror på, at det enkelte parti kan lægge ideer og tanker frem og så kæmpe og arbejde for at få mest muligt igennem. Og vi anerkender også, at vi så tit kun får halvdelen, nogle gange måske kun en tredjedel af vores ideer og tanker igennem. Men det synes vi er rigtigere end intet at få igennem. Og vi kan så stadig i den kommende valgkamp gå ud og sige, hvad det var, vi ikke fik igennem, og hvad vi stadig væk ønsker at arbejde for.

Så til sidst: Hr. Tom Behnke taler om, at det jo ikke er så let ved et almindeligt valg at gå ud og stemme for det enkelte parti, for der kan være så mange holdninger, der er afgørende for, om man nu stemmer på det ene eller det andet parti. Derfor ville det være godt med en

folkeafstemning om eksempelvis udlændingepolitik eller Storebæltsbroen, sagde hr. Tom Behnke. Men dér har vi jo forskellen. Jeg mener, at en folkeafstemning om eksempelvis Storebæltsbroen ville være forholdsvis let at lave, for det er klart: Ja – så får man en bro eller en tunnel, nej – så får man det ikke. Man kan også lave en folkeafstemning om: Skal vi have kvindelig værnepligt, ja eller nej? Det er et enkelt tema.

Men udlændingepolitikken består altså af – ja, her er nævnt 6 temaer, jeg kan da godt opstille 25 mere, og til de fleste af temaerne kan der stilles 10, 15, måske 20 forskellige ændringsforslag, afhængig af om det bliver ja eller nej. Derfor er det altså ikke en ting, det er så enkelt at gå ud og lave en folkeafstemning om, og derfor afviser vi lovforslaget.

Tom Behnke (FP):

Det, jeg forsøgte på at give udtryk for over for hr. Helge Adam Møller, var, at det, der er forskellen, er holdning i forhold til handling hos Det Konservative Folkeparti, alt efter om man sidder i regering eller man ikke gør. Det er dér, den store forskel ligger. Der har været flere lejligheder, hvor Det Konservative Folkeparti kunne have taget nogle af disse spørgsmål op. Der har været tilfælde, hvor regeringen har været i mindretal, og hvor et flertal uden om regeringen har tromlet noget igennem – vi kunne f.eks. nævne palæstinensersærlovgivningen – og hvor regeringen kunne have gjort det til et kabinetsspørgsmål og sagt: Det vil vi ikke være med til, så må vi spørge vælgerne, hvad de mener. Og jeg er sikker på, at der sidder endda rigtig mange konservative vælgere ude omkring, som den dag i dag ærgrer sig over, at man blot fik et regeringsskifte og ikke et folketingsvalg i vinter.

Lad mig så tage blot et enkelt eller to af de spørgsmål, der bliver stillet i forslaget her, for ligesom at illustrere, at dette ikke er, som de forskellige ordførere nærmest har givet udtryk for, at der hverken er hoved eller hale i noget som helst af dette her. Spørgsmål 1 lyder: Bør udenlandske statsborgeres valgret og valgbarhed ved kommunale valg afskaffes? Det kan der da svares ja eller nej til, fuldstændig lige så nemt som man kan stemme ja eller nej til en Storebæltsbro. Det vil der da ikke være noget til hinder for. Eller: Bør udenlandske statsbor-

[Tom Behnke]

gere, der har afsonet fængselsstraf i Danmark, udvises efter strafafsoningen – ja eller nej? Jeg synes ikke, der kan være nogen tvivl om en sådan afstemning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 245:

Forslag til lov om ændring af lov om lejeregulering i erhvervslokaler m.v.

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.
(Fremsat 23/3 93).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Boligministeren (Kofod-Svendsen):

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, er der tale om en næsten uændret genfremsættelse af lovforslag nr. L 72 fra folketingsåret 1991-92.

Ligesom min forgænger vil jeg bestræbe mig på at sikre ro og stabilitet på erhvervslejeområdet, som er et område af stor betydning for dansk erhvervsliv. Det har betydning for beskæftigelsen, det har betydning for investeringslysten, og det har betydning for det, som for mig er det afgørende i denne sektor, nemlig at ejere og lejere kan disponere, og at de kan disponere langsigtet.

På den ene side mener jeg naturligvis ikke, der skal reguleres mere end højst nødvendigt, men på den anden side er det væsentligt at sikre en balance mellem udlejernes og lejernes modstående interesser. Efter min opfattelse indeholder lovforslag nr. L 245 ikke en sådan balanceret afvejning.

Herudover er den foreslåede særlige beskyttelsesregel om advokatbistand for mindre lejere noget helt særegent, som man ikke finder i anden lovgivning. Hverken skatte-, afgifts- eller miljølovgivningen indeholder særlige bestemmelser, som giver mindre erhvervsdrivende sådanne specifikke fordele, som skal udredes af modparten. Udlejer har således efter forslaget pligt til at betale lejerens udgifter til en sagkyndig bistand, medmindre honoraret er urimeligt. Denne bestemmelse vil give anledning til særdeles mange konflikter, indtil det er afklaret i praksis, hvor grænsen for det rimelige ligger. At pålægge en part i en aftale at skulle betale for modpartens rådgivning rettet mod parten selv forekommer mig nærmest absurd.

Erhvervslejeloven blev ændret for godt et år siden, efter at der forinden havde været ført en omfattende række forhandlinger med organisationerne. Det er ikke min opfattelse, at der efter vedtagelsen af denne lov har vist sig at være tale om særlige problemer på området. Og jeg synes på den baggrund ikke, at man skal røre ved den igen.

Jeg kan derfor ikke give min tilslutning til det af Fremskridtspartiet fremsatte lovforslag.

Baadsgaard (S):

Det fremsatte lovforslag betyder reelt en afskaffelse af reglerne for lejeregulering i erhvervslejemål, og det kan Socialdemokratiet ikke støtte.

Fremskridtspartiet har tidligere forsøgt sig med et tilsvarende forslag, som også blev afvist. Det skete for øvrigt i forbindelse med behandlingen af et erhvervslejelovforslag, som efter både betydelige og principielle ændringer blev vedtaget af et stort flertal her i Folketinget. Og jeg mener også, at Fremskridtspartiet støttede det lovforslag, som i dag er gældende. Ikke desto mindre foreslår fru Kirsten Jacobsen nu her godt et år efter og med det samme Folketing, at vi skal forsøge en gang mere. Det kan man da kalde en form for genbrug, men det kan også kaldes unødigt tidsspilde.

Erhvervslejeloven har været i kraft i meget kort tid, og vi har ingen sympati for det af Fremskridtspartiet fremsatte lovforslag. Derfor skal jeg på Socialdemokratiets vegne afvise det.

Pernille Sams (KF):